

Vänsterpress om valet i Grekland i januari 2015

Grekland har haft parlamentsval. Som väntat blev vänsterpartiet *Syriza* största parti, men fick ej absolut majoritet och har bildat regering ihop med ett mindre högerparti (*Oberoende greker*). Artiklarna nedan handlar om valresultatet och de olika perspektiv som detta öppnar. Se även artikelsamlingarna [Vänsterpress om Grekland – januari 2015](#) och [Vänsterpress om Grekland inför valet i januari 2015](#) med artiklar skrivna innan valet.

För andra aspekter om Grekland, såsom den tidigare historien (inklusive om inbördeskriget efter andra världskriget), se [texter om Grekland](#).

MF 31/1 2015

Innehåll

Arbetaren	1
<i>Utmaning för Syriza</i>	1
Flamman	2
<i>Ett hopp att förvalta</i>	2
<i>Jordskredsseger för Syriza</i>	6
Fria Tidningen	7
<i>Hårda förhandlingar väntar för Syriza efter valvinst</i>	7
Internationalen	8
<i>En seger som väcker hopp men också frågor</i>	8
<i>Kajsa Ekis Ekman: "Syriza visar att rörelser kan komma till makten!"</i>	8
<i>Greklands nya regering</i>	10
<i>Lycka till Syriza!</i>	11
Offensiv	12
<i>Syrizas seger en historisk chans till uppbrott</i>	12
Proletären	16
<i>Valet i Grekland och vänsterns vägval</i>	16
<i>Väntad seger för Syriza – KKE framåt</i>	17

Arbetaren

Utmaning för Syriza

Axel Gren

Arbetaren 30/1 2015

Jublet och hoppet var stort hos många greker när det i söndags stod klart att vänsterkoalitionen Syriza blev största parti efter ett jordskredsval.

Vänsterkoalitionen Syrizas vinst i grekiska valet har in-gjutit hopp i många greker och bland vänstern i övriga Europa. Men premiärministern, Alexis Tsipras, står nu inför mäktiga fiender i EU:s långivare och den egna korruptionstygda statsapparaten.

Jublet och hoppet var stort hos många greker när det i söndags stod klart att vänsterkoalitionen Syriza blev största parti efter ett jordskredsval.

De två mandat som saknades för egen majoritet löstes genom en oväntad koalition med högerpopulistiska partiet Oberoende greker.

– Det var ett lyckat resultat. Alla hoppades på en ändring. Nu ska det bli bättre för Grekland. Alla önskar det och de här har en plan i alla fall, inte bara planer på att fördärva allting, säger Giorgos Marandidis, kanslist på Grekiska föreningen i Helsingborg.

Vänsterkoalitionen Syriza gick till val på ett ambitiöst program. Ett återställningspaket som förutom tillbakajustering av minimilönen till 751 euro även innehåller återinförande av kollektivavtal, gratis utbyggd sjukvård, gratis el till minst 300 000 av de mest utsatta hushållen och hårdare beskattning av oligarker och företag.

Enligt partiets egna beräkningar är totalkostnaden för reformerna 12 miljarder euro.

Men även om ekonomins fria fall bromsats upp är skulderna fortfarande skyhöga.

– Jag kan inte säga att det är omöjligt, men det kommer i alla fall inte bli enkelt. Mycket av det Syriza har lovat handlar också om vad aktörer utanför Grekland gör, vilket gör det än svårare att genomföra i praktiken, säger Sofie Blombäck, doktorand i statsvetenskap vid Göteborgs universitet.

För att bekosta reformerna krävs en 50-procentig nedskrivning av skulden till individuella EU-länder och ”Trojkan” bestående av Internationella valutafonden, Europeiska centralbanken och EU-kommissionen.

Hittills har signalerna från Trojkan varit bestämt ”nej”. Den nyutnämnde finansministern Yanis Varoufakis vägrar dock låta sig nedslås.

– Tyskland säger konstant ”nein, nein, nein”, sedan säger de ”ja”, när allt håller på att kollapsa. De kommer att ge med sig och förmildra villkoren för låneprogrammet, säger han till TV4.

Men problemen slutar inte där. Även om delar av den grekiska vänstern ställt sig positiv till Syrizas ambitiösa program, har andra delar sett ett opålitligt vänsterpopulistiskt parti som på sin väg mot makten stegvis gått åt höger.

Även om intentionerna är ärliga har det påpekats att både höjda minimilöner och återinförandet av kollektivavtal riskerar att bli en papperskonstruktion.

En av skeptikerna är Nikos Mpitsimeas, facklig aktivist och vänsterbloggare.

– Även om Tsipras undertecknar ett papper om rätten till kollektivavtal måste någon se till att det betyder något på arbetsplatsen. De grekiska facken är på den lägsta nivån på länge och cheferna kommer förstås inte att göra det av godhet. Utan uppbackning från en stark arbetarrörelse kan ingen höja minimilönerna, säger han.

Men Syriza kommer också att ställas inför problemet att tackla en statsbyråkrati bestående av personer med högervärderingar och lojaliteter till den gamla partiapparaten och privata företagsintressen.

– Syriza som parti kan inte fylla de 12 500 platserna i statsbyråkratin utan kommer att vara tvungna att assimilera den gamla Pasok-apparaten. Det gör att jag inte känner något hopp för någon annan förändring än färgen på flaggan, säger Nikos Mpitsimeas.

Enligt Sofie Blombäck kan också de höga förväntningarna i sig sätta käppar i hjulen för någon verkligt grundläggande förändring. De förändringar Syriza vill införa riskerar att ta längre tid än en mandatperiod – och det är osäkert hur långlivad regeringen blir.

Greklands väljare är väldigt rörliga, men även partierna har en tendens att spricka och omforma sig.

– Jag tror säkert att de kommer att försöka, men det är väldigt sällsynt att kunna förändra i grunden över en natt. Det är många väljare som nog inte är benägna att ge regeringen en andra chans, säger hon.

– Historien visar också att anti-etablissemangspartier brukar stöta på problem när de kommer till makten.

Flamman

Ett hopp att förvalta

Anna Herdy (ledare)

Flamman, 28/1 2015

Anna Herdy rapporterar från krisens Grekland och dagen då grekerna röstade med de lilla hopp de hade kvar. Går vänstern i Europa mot ett socialistiskt EU-projekt eller mot ytterligare nederlag i kriget mot marknadsfundamentalismen och vad kan vänstern i Sverige lära av Syrizas valframgång?

I en veckas tid har jag varit i Aten, mitt i den europeiska debattens tillfälliga epicentrum. Jag har träffat greker som har det svårt, greker som inte har det riktigt lika illa och framförallt har jag fått uppleva en historisk valseger för vänsterpartiet Syriza. Historisk i den meningen att det aldrig förr har funnits ett folkvalt parlament i Europa som bestått av en så stor del vänsterpolitiker. Tillsammans samlade Syriza och det grekiska kommunistpartiet KKE nästan 42 procent av väljarstödet.

Men valet är också historiskt för att Grekland nu blir det första landet där väljarna i mycket bokstavig mening fått rösta om resultatet av en nyliberal ekonomisk agenda. Om det är några som vet hur den sortens politik ser ut så är det grekerna och nu har de ratat den.

Grekland har nu en folkvald premiärminister som heter Alexis Tsipras. En man, som till skillnad från tidigare premiärministrar inte kommer från någon välbärgad politisk familj, och som inte har varit en del av det korrupta politiska system som präglat både de grekiska socialdemokraterna PASOK och högerpartiet Ny Demokrati.

Förväntningarna på Alexis Tsipras är inte så stora som man med ett svenskt perspektiv kan tro. Nu när grekerna nått botten och det inte längre finns någon lön att beskatta eller några besparingar att flytta utomlands, då kan EU-topparna och högerpolitikerna skrämmas hur mycket de vill. Då röstar man med det lilla hopp man har kvar på den som vågar tala om förändring. För Alexis Tsipras kommer det hoppet att bli en tuff uppgift att förvalta.

”Det är speciellt för mig. Jag har jobbat i 40 år, jag har haft ett företag, gjort en massa grejer när jag var ung som du. Nu är jag 62 år och arbetslös. Det gör mig rädd, jag kan inte tro att detta är jag. Men nu har jag ett sätt att leva. Jag vaknar, kommer hit, säger hej. Om de behöver mig till nått, så finns jag här. Du vet, psykologiskt, hur det fungerar. Det är väldigt skönt.”

Jag träffar Janis, som tidigare arbetat som reklamare, på ett av de sociala center som uppstått i spåren efter krisen. Nu bor Janis inneboende, helt gratis, hos en dam som har ett extra rum. Han har inget jobb och inga pengar. Till centret, som ligger i en källarlokal på en gata i stadsdelen Vyronas, kan den gå som behöver ett matpaket, hela skor eller mediciner. Invånarna i stadsdelen kommer och lämnar in saker de inte längre behöver och tar kanske något annat som de har behov av. Andra, som likt Janis inte har något, kommer för att hämta ett matpaket och en del hjälper samtidigt till med insamlingen av mat på marknaden. Det är de fattiga som hjälper de fattiga. Kanske köper de en tomat extra och ger till centrets insamling vid torget, kanske kommer de med några gamla kläder. Praktiska solidaritetshandlingar utgör nu de armar som håller samhället uppe. Ungefär 500 familjer kommer hit löpande och de flesta vet centrets koppling till Syriza.

Solidarity For All är den paraplyorganisation som med hjälp av pengar från Syrizas parlamentsledamöters löner finansierar matinköp till de hundratals solidaritetscenter som finns över hela Grekland. För att långsiktigt skapa ett förtroende för ett politiskt projekt i ett land som tappat hoppet om framtiden, är just detta en nyckel. Att verka och påverka samtidigt, och konsekvent visa att organisering lönar sig.

På Dagens Industris förstasida (27/1) ger ledarskribent Henrik Mitelman rött kort till Grekland och menar att EU bör kasta ut landet ur valutaunionen, för ”det vore en välgärning”. DN:s ledarsida vill inte vara sämre. ”Gratislunchens vänner vann i Grekland” är rubriken på en text som förklarar att marxister alltid vill ha allt gratis och att om Tsipras ”kör vidare enligt marxistisk maximalism, så tar pengarna snart slut.”

Man kan säga mycket om Syrizas ekonomiska program, men så revolutionärt är det inte. Politiken bygger på en keynesiansk modell som vill stimulera en ekonomi som krymper genom offentliga investeringar och göra det lättare för dem som inga pengar har att konsumera, genom att höja lönerna. Allteftersom Syrizas väljarstöd vuxit har talet om att nationalisera bankerna försvunnit och formuleringarna kring att kräva total skuldavskrivning har gjorts om till att kräva en ny Marshallplan. Grekland kan betala när tillväxten är tillbaka. I det läge som EU, valutaunionen och framförallt Greklands ekonomi befinner sig, är detta mycket radikala förslag.

Men innehåller Tsipras agenda en politik som kommer leda till en stark ekonomisk återhämtning? Paul Krugman, på New York Times, ställer sig samma fråga i en kolumn den 26 januari. Skuldlättnader och möjligheterna till en reducerad åtstramningspolitik skulle självklart minska det ekonomiska moras som det grekiska folket tvingats leva i de senaste åren. Men för ett land inuti eurosamarbetet är möjligheterna att bygga upp en stark välfärdsstat mycket begränsade. EU (och DN:s ledarsida) ställer krav på att grekerna ska snåla sig ur krisen. Om inte den sociala misär som just nu råder i Grekland är bevis på att det är fel väg att gå, vad är det då?

På Omoniatorget kokar det. De grekiska tanterna som står bredvid mig mitt i folkmassan har först varit lite svårflirtade. Korta applåder med ena handen mot benet i början av talet har nu, när Alexis Tsipras har avslutat sitt sista valtal, bytts ut mot jubel med armarna över huvudet. Flaggorna vajar och ur högtalarna spelas "To rok Tis Kadinas" från Theo Angelopoulos film Biodlaren. Men snart börjar Tsipras att prata igen. Kvinnorna vid min sida står på tå för att kunna se något alls. Leonard Cohen skrålar "First we take Manhattan, then we take Berlin" från scen och upp på den kommer Pablo Iglesias, partiledaren för spanska Podemos som ser ut att göra stora valframgångar i Spanien. Känslan att ett annat Europa är möjligt, en sliten fras jag hört i hela mitt politiska liv, känns helt plötsligt just, möjlig. När de gamla damernas mössor åker av för att viftas med, samtidigt som tanterna skanderar "Syriza, Podemos! Venceremos!" så gråter jag en liten skvätt av lycka.

Den grekiska opinionen för att lämna euron är ungefär lika liten som möjligheterna till radikal vänsterpolitik är i EU. Syriza och en stor majoritet av det grekiska folket har en positiv syn på unionen. Det är inte så konstigt. I ett land som har genomlevt en nazistisk ockupation, varit föremål för två statskupper och som under en lång period i modern tid haft en korruperad statsapparat, blir bilden av EU som en garant för demokrati mer positiv. Syriza, och den övriga vänstern i Sydeuropa har dock länge varit av uppfattningen att det är möjligt att göra om EU till något progressivt.

Problemet med valutaunionen och dess inbyggda spärrar mot en mer radikal vänsterpolitik illustrerades tydligt av det Alexander Stubb, statsminister i Finland, sa i en kommentar till nyhetsbyrån FNB (finska TT) om det grekiska valresultatet och Tsipras krav på EU: "Jag tycker inte det vore rätt att ens tänka tanken att en finsk skattebetalare skulle bli tvungen att betala för till exempel den grekiska stimulanspolitiken".

För i EU kan man uppenbarligen ösa resurser över banker som behöver räddas, jordbruk som behöver stöd och industrier som håller på att gå omkull. Men till Grekland, som får lida av en svag inre marknad, på grund av få industrier och liten export, kan det aldrig komma några stimulanspaket. På Europas perifera fattighus ställs det ständigt krav på mer åtstramning och ytterligare privatiseringar.

En EU-skeptiker som jag kan ju hoppas på att detta är sprickan som får eurosamarbetet att rasa. Systemet fungerar inte. Konflikten mellan de som vill att unionen ska få ett större politiskt utrymme och fler områden att bestämma över och de som vill upprätthålla denna halvmesyr till valutaunion som bara bestämmer till hälften och använder sig av ensidiga verktyg som privatiseringar blir bara större och större. Där kommer Europa att behöva göra ett vägval, samma val som vänstern också måste göra. Antingen måste man ha mycket mer av samarbete inom EMU, och politiskt börja arbeta för en keynsiansk vår i Europa. Politiskt börja formulera krav som stimulerar ländernas ekonomier, från Bryssel ut i alla hörn och kanter av Europa, för att lyfta löner och återställa välfärden.

Eller så måste systemet få falla, och var och en i sitt eget land börja använda valutainstrumentet och arbetsmarknadspolitiken igen, för att kunna justera sin egen marknad. Oavsett vilket så kommer konflikten att eskalera. I förhandlingarna mellan Tsipras och Trojkan (EU-kommissionen, ECB och IMF) kommer det förhoppningsvis att synas att unionen i dess nuvarande form har nått vägs ände.

Ska premiärminister Tsipras då kräva ett utträde? Nej, det vore politiskt jobbigt i hemlandet och man skulle förlora den trumf man har på hand. Men när konfliktnivån ökar är det inte säkert att Syriza viker sig av den anledningen att man vill vara kvar i eurosamarbetet. På sikt skulle det dessutom kunna vara en fördel om det faktiskt är Merkel som kastar ut Grekland och inte tvärtom. Domen blir inte lika hård från väljarna och utvecklingen kan snarare gå åt att fler länder följer det grekiska exemplet. Särskilt om det går bra.

Så vad har jag med mig för erfarenheter hem som jag kan dela ut som flygplatsgodis till familjen? Vad kan vänstern i Sverige lära av Syrizas historiska valseger? Besvikelsen över att inte Vänsterpartiet lyfter i opinionen hörs på sina håll runt om i partiet. Situationen är en annan i Grekland än i Sverige, men här kommer ändå några karameller att suga på för den som intresserar sig för vänsterns framtid.

Bredda partiet ytterligare. I valet 2012 fick Syriza 26 procent, i det ordinarie valet dessförinnan, 2009 nådde man ett stöd på 4,6 procent. Under hela tiden har man varit en koalition av olika vänsterrörelser som så sent som förra året blev ett ”riktigt” parti. Vad det verkar så har problemen med att knyta ihop denna brokiga skara från miljörörelsen, den feministiska rörelsen och solidaritetsrörelsen, varit få. Vad beror det på? Studera och analysera det, och undersök sedan vad som skulle kunna användas här hemma? I Sverige idag har vi snarare ett politiskt klimat där rörelserna utanför parlamentet i princip struntar i den parlamentariska delen av vänstern och därför också hamnar en bit ifrån den ideologiskt. Poängen med att vara ett parlamentariskt *och* ett utomparlamentariskt parti är att knyta rörelsen utanför, de som utgör trycket underifrån, närmare till sig.

Våga vara tuffa mot sossarna. Paul Mason, på brittiska Channel 4, skriver i en kommentar inför det grekiska valet (2/1) hur partier som Syriza och Podemos i Spanien nu utgör Europas nya socialdemokrati. I ett läge där den gamla socialdemokratin har köpt EU:s krispolitik finns det, även hemma i Sverige, potential i att tydligt ta ställning mot den och förespråka en annan. Med en offensiv ekonomisk politik med stora offentliga investeringar i ryggen, så finns det möjligheter att vinna när motståndarna är ”spara sig ut ur krisen”-förespråkare som Magdalena Andersson och Mikael Damberg.

Efter många år med en gemensam fiende i Alliansen, säger sig Vänsterpartiet nu vara en opposition till S och MP-regeringen. Jamen, se då till att visa det! Gärna ljudligt och med ett högt tonläge. Ett bra exempel från den senaste veckan är frågan om tredelad föräldraförsäkring mot individualiserad dito. S ska inte tro att V går med på allt som på pappret ser bra

ut. Om Löfven ville ha ett blint stöd från Vänsterpartiet skulle han tagit in Sjöstedt i regeringen. Gjort är gjort och nu krävs det förhandling.

Den vänsterpartistiska folksporten, att vara hård mot sossarna, har utövats förr. 1998, red Schyman och Vänsterpartiet på den våg av skit som öste över socialdemokraterna i spåren efter nittiotalets nedskärningspolitik. Men i förhandlingar så gick man med på det mesta. Jag förespråkar naturligtvis inte det sistnämnda. Överenskommelser kommer och går och partiet måste kunna stå för dem. Men i ord, måste V kunna säga vad som behöver sägas, för att sedan kunna vara sakliga, förberedda och kompromissvilliga i faktiska förhandlingar.

Jordskredsseger för Syriza

Anna Herdy

Flamman, 28/1 2015

Vänsterpartiet Syriza tog 149 platser av 300 i det grekiska parlamentet i söndagens val. Nu väntar den svåra uppgiften att infria vallöftena om ett brott med åtstrammingspolitiken som har utfästs under valrörelsen.

– Vi lämnar nu fem år av förnedring och sorg. Grekland går framåt, fullt av hopp, värdighet och med stadiga steg in i ett Europa som förändras, sa Syrizas ordförande Alexis Tsipras i sitt segertal i söndags kväll som hölls på Tårarnas plats, framför universitetet i Aten. Flera tusen människor jublade och sjöng i flera timmar efter att det preliminära valresultatet presenterades.

Syriza, vars slutresultat hamnade på drygt 36 procent, var en hårsman från att få en egen majoritet. Eftersom de blev största parti, fick partiet 50 extra platser i parlamentet, en regel som lagts till i grundlagen för att hålla ute vänstern tidigare i historien. För att kunna få majoritet krävdes 151 platser, något som såg ut att vara inom räckhåll på valnatten. Trots att Syrizas valresultat är historiskt för ett vänsterparti i ett folkvalt parlament i Europa, var stämningen på valvakan spänd och nervös.

Pasok raserades

De tidigare två parti-jättarna Pasok och Ny Demokrati, gjorde båda två dåliga val. Pasok, de grekiska socialdemokraterna, fick drygt fem procent. Ny Demokrati, blev näst största parti med 29 procent, nästan sju procent efter Syriza. In i det sista var det oklart hurvida Rörelsen för demokratiska socialister (KDS) skulle komma in i parlamentet. Partiet, som den förre premiärministern och partiordföranden för socialdemokratiska Pasok Giorgos A. Papandreou bildade precis efter årsskiftet, låg nära spärren till parlamentet på tre procent. Hade partiet kommit in i parlamentet hade Syriza behövt ha ett ännu större stöd för att få egen majoritet. Oron över vilket parti som Syriza skulle välja att samarbeta med var stor. Trots att Syriza sträckt ut handen till kommunistpartiet KKE under hela valrörelsen, om att göra upp om en koalitionsregering eller ett passivt stöd till regeringen, så har inviterna konsekvent avvisats. ”Valresultatet uttrycker i stor utsträckning den falska förhoppningen om att den nya Syriza-regeringen kan följa en politisk linje till förmån för folket. Bildandet av Syriza-regeringen, antingen av sig själv eller i koalition med andra, kommer följa en given väg: den enkelriktade EU-vägen med begränsande krav, reträtt och komprometterande åtaganden för storkapitalet, EU och Nato” kommenterade KKE valet på sin hemsida.

På måndag förmiddag stod det klart att Syriza bildar en koalitionsregering med det konservativa högerpartiet Oberoende greker. De är ett nationalkonservativt parti som har det gemensamt med Syriza att de har en skarp linje gentemot den så kallade trojkan EU, ECB och IMF och åtstrammingspolitiken.

Litet förhandlingsutrymme

Reaktionerna från Europas ledare har varit relativt lågmälda. David Cameron, premiärminister i Storbritannien, var tidigt ute och krävde att Grekland skulle fortsätta med det rådande avtalet och fullfölja åtagandena med att betala tillbaka lånen. Belgiens finansminister, Johan Van Overtveldt, som tillsammans med Europas andra finansministrar möttes i Belgien under måndagskvällen, gjorde klart att det finns utrymme att förhandla, men ett mycket litet sådant.

Fria Tidningen

Hårda förhandlingar väntar för Syriza efter valvinst

Jon Weman

Fria Tidningen, 27/1 2015

På finansmarknaderna och från EU:s ledning var reaktionerna på Syrizas valseger negativa.

Mot etikett och tradition hade ett flertal europeiska ledare, däribland ministerrådets president Donald Tusk och kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker, som inför valet öppet förklarade att han föredragit en seger för den nu avgående högerregeringen, under måndagen fortfarande inte gratulerat Syriza till valsegern. Storbritanniens premiärminister David Cameron skrev på Twitter att valresultatet ”ökar ekonomisk osäkerhet runtom i Europa”.

Euron tappade i värde mot dollarn och de flesta europeiska börserna föll, men det blev likväl ingen större ”panik” på finansmarknaderna, konstaterade BBC:s ekonomiredaktör Robert Peston.

Men kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor´s meddelade att man överväger att sänka kreditbetygen för alla länder där ”euroskeptiska” och ”kreditnegativa” partier är starka.

Att placerarna är förhållandevis lugna tolkar Peston som att de tror på att ”förnuftet kommer segra” – med vilket han menar att det kommer bli en uppgörelse om skuldnedskrivning. För den privata finansvärlden är alltså ett genomförande av Syrizas program ett bättre alternativ än ett sammanbrott i förhandlingarna och ett grekiskt Euro-utträde med åtföljande kaos. Bakgrunden till det är att tidigare krispaket redan löst ut de privata långgivarna, så att Greklands fordringsägare i dag till allra största delen är EU, IMF och ECB.

Från EU:s sida tyder dock tecknen hittills på en hård linje. Jeroen Dijsselbloem, den holländske finansministern och Eurogruppens ordförande, förklarade under måndagen att ”det finns ett visst manöverutrymme, för att diskutera formerna för åtgärdsprogrammet, men att be om lån utan att uppfylla villkoren – det kommer inte att gå”. EU:s strategi är att låta Grekland köra fast i förhandlingar om mindre detaljer i avtalen medan Syrizas beslutsamhet undergrävs, bedömer ekonomiskribenten Wolf Richter.

EU:s och ECB:s första hot är att inte förnya den kreditlinje Grekland har hos ECB som löper ut den 28 februari, vilket skulle tvinga landet att låna på marknaden till mycket höga räntor, göra drastiska nedskärningar – eller ställa in betalningarna, vilket i teorin skulle vara möjligt eftersom grekiska staten i dag har budgetöverskott om räntorna på gamla lån räknas bort, men också skulle tvinga fram ett utträde ur Euron.

ECB valde även förra veckan för att tillkännage sitt stora program med ”kvantitativa lättnader”, som Grekland inte kommer kunna dra någon nytta av. Som ett “atombombsalternativ” har ECB också att dra tillbaka sin uppbackning av grekiska banker – som redan har problem med att sparare flyttar pengar ur landet – och utlösa en akut kris.

Syrizas främsta tillgång i förhandlingarna är det stöd man kan mobilisera för sin sak hos opinionen och likasinnade politiska rörelser i övriga Europa, bedömer Wolf Richter.

Internationalen

En seger som väcker hopp men också frågor

Socialistiska Partiets Partistyrelse

Internationalen, 29/1 2015

Syrizas valseger i Grekland är en stor seger för motståndet mot den borgerliga offensiv som pågått sedan slutet av 70-talet. Syrizas seger skiljer sig i grunden från andra ”vänstersegrar” i Europa under de senaste årtiondena eftersom partiet inte är byråkratiserat och bygger på en massiv folklig mobilisering.

Alla europeiska folkliga rörelser måste se Greklands sak som sin och försvara en Syriza-regering mot den utpressning som redan pågår och kommer att bli allt starkare. I ord och handling måste vi avvisa den smutskastning som pågått i flera år mot det grekiska folket. Avslöja vilka intressen som ligger bakom och driva krav på avskrivning av de illegitima skulderna.

Det bästa stödet vi kan ge är att själva göra motstånd mot våra egna nedskärare, privatiserare och profitörer. Syrizas enda hopp är att inte ge vika för trycket utan vända sig till alla Europas arbetare, låginkomsttagare och undertryckta.

Den uppgörelse som Syrizas ledning nu gjort med ANEL är mycket riskabel och verkar ha förberetts en längre tid. Även om Syrizas ledning ser det som en rent taktisk eller teknisk manöver för att få majoritet i parlamentet för en anti-trojka politik är det inte den sorts manövrar som stärker folkrörelserna vilket är det enda som i det långa loppet kan göra en anti-trojkapolitik genomförbar.

Ansvaret för att Syriza alls hamnat i denna position vilar tungt på gammelstalinisterna i KKE som konsekvent och sekteristiskt vägrat samverka med andra vänsterkrafter.

Framtiden ligger inte i uppgörelser med unkna nationalisterna eller andra borgerliga krafter i parlamentet utan i solidaritet mellan arbetare och låginkomsttagare i Grekland och övriga Europa, i allianser mellan folkrörelser, i aktivitet, kamp och organisering på arbetsplatser och i hela samhället.

Kajsa Ekis Ekman: ”Syriza visar att rörelser kan komma till makten!”

Emma Lundström

Internationalen, 29/1 2015

Valet är över i Grekland. Folket har gett socialistiska Syriza makten. Nu återstår att se vad de lyckas göra med den. En av dem som har följt Grekland under en längre tid är journalisten och författaren Kajsa Ekis Ekman. 2013 kom hennes bok *Skulden: eurokrisen sedd från Aten*.

Nu följer hon Syrizas första dagar som regeringsparti:

– De håller just nu på att utse ministrar vilket är mycket spännande. Många hämtas från rörelsen. Finansminister blir Yanis Varoufakis, den ekonom som fick stor betydelse i början av krisen då han med sina många böcker och artiklar hjälpte till att göra den begriplig. Han är ingen marxist men kommer förmodligen vara bra på att förhandla med trojka och långivare. Han gjorde sin första dag i parlamentet iklädd skinnpaj. Giannis Dragasakis är också mycket bra, vice statsministern. Hälsoministern blir Panagiotis Kouroumpis som jag intervjuade i

min bok då han var en av de socialdemokrater som vågade säga nej till avtalet – en av de få som läst det, trots att han är blind. Bara två kvinnor vilket är svagt. Marinminister verkar bli Theodoris Dritsas som varit med på Ship to Gaza. Han kan i alla fall åka båt!!

Hon tror att Syriza möjligheter att verkligen förändra landets situation till det bättre framförallt ligger i hur bra de är på att förhandla:

– De måste lyckas ställa in eller skriva ner skulden. De måste också få Europa att acceptera detta utan att bestraffa Grekland. Vad gäller avtalet med trojkan är det inte bara att avskaffa då det rör sig om hundratals nya lagar och förändringar som gjorts under de senaste fyra åren. De måste dras tillbaka en och en.

Ett omständligt arbete. Samtidigt finns det orosmoln och annalkande stormar som Syriza måste vara redo att hantera. Kajsa Ekis Ekman radar upp de främsta riskerna:

– Att långivarna och trojkan vägrar att samarbeta, att högern saboterar och skapar bankrusning, och så naturligtvis att människor blir besvikna om situationen inte förbättras. Men förväntningarna är lägre än efter nyvalet 2012.

Kritiska röster har höjts inom vänstern mot att Syriza bildat regering med högerpartiet Oberoende greker. Kajsa Ekis Ekman menar att de inte hade något val eftersom de inte fick egen majoritet. Hon beskriver Oberoende greker som ett nytt parti, skapat av utbrytare ur högern som var emot avtalet med trojkan:

– Det är ett parti som vilar på nationalistisk grund men inte främst med udden mot invandrare, som svensk media rapporterat, utan med udden mot trojkan. Jag ogillar starkt deras partiledare Panos Kammenos som är en gaphals och konspirationsteoretiker, men på det här sättet blir regeringen i alla fall grundad på motståndet mot trojkan och sparpolitiken, vilket inte hade varit fallet om de hade valt [det nystartade mittenpartiet] Potami som samarbetspartner. I det större perspektivet tycker hon att vi bör se positivt på Syrizas seger:

– Nu kan vi komma ur dödläge och pessimism och fatta att det går att vinna val! De som går bredvid oss i demonstrationerna kan bli ministrar, rörelser kan komma till makten!

Den 30-31 januari ska Kajsa Ekis Ekman delta i Rött Forum på ABF-huset i Stockholm där även representanter från Syriza och spanska Podemos kommer att tala. Hon hoppas att det kan

bidra till att sprida vänstervågen från Sydeuropa hit till Norden, även om hennes förväntningar inte är skyhöga.

– Vänsterns olika grupper samlas hela tiden och ska diskutera ”strategier framåt” och ”vilken väg går vi nu”, men det leder sällan någon vart, eftersom paneldiskussioner inte är organisering, säger hon och tillägger:

– Sluta diskutera strategier! Gör något konkret istället.

Greklands nya regering

Marco Jamil Espvall

Internationalen, 29/1 2015

Tunga poster i Alexis Tsipras regering gick till väntade namn. Ekonomen Yanis Varoufakis blir finansminister, Varoufakis har varit Syrizas finanspolitiska expert och är en av huvudarkitekterna bakom Syrizas ekonomiska politik.

Panos Kammenos, partiledare för koalitionspartnern Anel (Oberoende greker) blir försvarsminister. Högnationalistiska ANEL har sagt ja till att stödja Tsipras ekonomiska politik, med löfte om att Tsipras inte ger upp Greklands hårda linje i namnstriden med Makedonien och tills vidare skrinlägger planerna på att åtskilja stat och kyrka. Utöver Kammenos som försvarsminister väntas ANEL få fyra biträdande ministrar i regeringen.

Två ministrar är partioberoende: utrikesminister Nikos Kotzias, var tidigare tung ideolog i KKE, grekiska kommunistpartiet, men lämnade partiet 1989 för att bli rådgivare till socialdemokraten George Papandreou. Justitieminister Nikos Paraskevopoulos är juridikprofessor och är känd för sitt arbete för mänskliga rättigheter och minoriteters rättigheter.

Könsbalansen i den nya regeringen är urusel, ”talmannen” Zoi Konstantopoulou är visserligen kvinna, men bara 6 av totalt 39 regeringsposter innehas av kvinnor.

Lycka till Syriza!

Marco Jamil Espvall

Internationalen, 29/1 2015

Syrizas seger skapar nya möjligheter som inte funnits i Europa på mycket lång tid. Omedelbart handlar det om en möjlig bättre framtid för en grekisk befolkning som fått betala för de europeiska bankernas kris. Men i det större perspektivet handlar det om nya möjligheter för vänstern i Europa.

Syriza har så här långt skickligt navigerat igenom farvatten fulla av hot och skrämselfpropaganda från högerkrafterna inom EU, nu väntar nästa utmaning; att lyckas genomföra den politik, de löften om förändring i riktning mot social och ekonomisk jämlikhet de har gått till val på.

Men Syriza kommer att tvingas brottas med stora problem. Partiet lyckades inte få egen majoritet och har därför valt att bilda regering med det högnationalistiska partiet ANEL, Oberoende Greker.

Det bör påpekas att det inte är en politisk koalition med gemensam politik, utan snarare en taktisk allians med den enda gemensamma nämnaren att bägge partier är emot den så kallade trojkans (EU, ECB och IMF) nedskärningspolitik som pressats på Grekland.

Til syvende og sidst är valet av ANEL som koalitionspartner kanske bättre än att arbeta med något av nedskärningspartierna, men vi måste komma ihåg att ANEL är en högerutbrytning ur Ny Demokrati. ANEL började öppna för förhandlingar med Syriza för flera månader sedan, men de var tydliga med att det fanns "nationella" och "ortodoxa" frågor de inte backar från. Det handlar om krav på invandrarfientlig politik, införande av ortodox religion i utbildningssystemet, och auktoritära åtgärder för att återställa "samhällsordningen". Det betyder inte att ANEL får igenom sin politik, men uppgörelser i den riktningen kan skada Syriza i sina grundfundament.

ANEL är inte fascister, men de är inte heller några demokrater. De säger att Grekland borde styras av en kriskommitté som står ovanför partierna och som ska återställa nationell suveränitet. Beter de sig som förväntat så kommer de att bygga nätverk med auktoritära element inom staten och militären.

Regeringssamarbetet med ANEL äventyrar också segerns vänsterorientering. Här faller en tung skugga över KKE (Greklands Kommunistiska parti) som med uppseendeväckande sekterism blankt vägrat att överhuvud taget samarbeta med Syriza. I en karikatyr av stalinismens katastrofala "tredje perioden" politik i Tyskland – när det tyska kommunistpartiet beordrades att inte samarbeta med de tyska socialdemokraterna mot nazismen, och där socialdemokraterna faktiskt kallades "socialfascister", vilket tillät nazisterna att obehindrat marschera till makten – så hävdar KKE att de inte kommer att arbeta med Syriza som de fördömer som socialdemokrater som oundvikligen kommer att förråda arbetarklassen.

Med dessa förutsättningar är beslutet från Syrizas ledarskap att bilda regering med ANEL väntat och på sätt och vis logiskt. Men det finns en tydlig risk att ledarskapet i Syriza underkattar de reaktionära strömningarna i det grekiska samhället. Tsipras har sagt att han tror att invandrarfientligheten i Grekland inte beror på rasism, utan på en missriktad ilska över åtstrammingspolitiken, och därmed skulle det räcka med att bryta den nyliberala politiken för att förstöra rasismens materiella bas. Syrizas ledning spelar ett farligt spel där taktiska fördelar prioriteras framför långsiktig strategi.

Men. Det spelar så klart roll hur styrkeförhållanden ser ut. Syriza får 149 platser i parlamentet av totalt 300, medan det lilla allianspartiet bara får tretton. Förhoppningsvis får ANEL inte genomslag för sin politik.

Det finns aldrig perfekta förutsättningar för klasskamp. Den som kräver sådant kommer aldrig att bryta borgarnas makt.

Lycka till Syriza!

Offensiv

Syrizas seger en historisk chans till uppbrott

Per Olsson

Offensiv 26/1 2015

Söndagens parlamentsval i Grekland blev till en revolt mot åtstramningspolitiken och vänsterpartiet Syriza vann en historisk valseger. Syriza fick mer än 36 procent av rösterna och fick nästan egen majoritet – 149 platser av totalt 300 – i parlamentet. Syriza blev större än Ny Demokrati och Pasok tillsammans, som fram till nu var för sig eller tillsammans regerat Grekland sedan 1974.

Syrizas valseger markerar ett politiskt genombrott vars följder kommer att märkas långt utanför landets gränser. Det var förhoppningen om en bestående förändring till det bättre som bar fram Syriza. Bland arbetare och unga runt om i Europa har valsegern väckt hopp om en ny politik, trots svartmålningen av partiet i media och från etablerade politiker.

En ny politisk karta har ritats som en följd av ett val som sa klart nej till fortsatt åtstramning. Nu finns en historisk chans att bryta med Trojkans – EU, Europeiska centralbanken (ECB) och Internationella valutafonden (IMF) – svältkurer och de facto styre av landet sedan 2010.

– I dag skrev det grekiska folket historia. Grekland vänder blad och lämnar bakom sig åtstramningspolitikens katastrof. Grekland lämnar bakom sig fem år av förödmjukelse och smärta. Trojkan är historia, sa Syrizas ledare Alexis Tsipras på valnatten till de många som gått ut på Athens gator för att fira valtriumfen.

– Det har varit hemskt. Jag är arbetslös, nu hoppas jag på en förändring, sa en av de många som kastats ut i arbetslöshet till SVT:s reporter efter valet.

Syriza valseger blev betydligt större än vad opinionsundersökningarna indikerade. Partiet fördubblade sina mandat i parlamentet jämfört med 2012 (största parti får automatiskt 50 extra mandat). Syriza fick 36,3 procent, nästan nio procentenheter mer än högerpartiet Ny demokrati (27,8 procent) som kom på andra plats.

Nazistiska Gyllene gryning blev tredje största parti med nära 6,3 procent, vilket dock är en minskning jämfört med valet 2012. På fjärde plats kom det nybildade borgerliga partiet Potami (Floden) följt av Kommunistpartiet (KKE) som fick dryga 5 procent. Det regerande socialdemokratiska Pasok rasade ned till dryga 4,6 procent av rösterna. Så sent som i parlamentsvalet 2009 hade Pasok 44 procent och egen majoritet.

På måndagsmorgonen aviserade Syriza att man bildar en koalitionsregering med det högerpopulistiska partiet Oberoende greker, ett parti som likt andra högerpopulistiska partier förenar nationalism och rasism med utfall mot åtstramningen och Trojkan. (Oberoende greker formades efter att parlamentsledamöter utslöts från Ny demokrati efter att ha röstat mot Trojkans diktat 2012.)

Med Oberoende greker som regeringspartner har Syriza-ledningen skaffat sig ett farligt högeralibi som varslar om att partiets toppar inte står beredda att driva den kamp som behövs för att genomföra den politik som valsegern gett mandat för.

Tragiskt nog har det grekiska kommunistpartiet KKE sagt nej till samarbete med Syriza och inte ens sagt sig vara beredd att rösta för en Syriza-regering. KKE:s sekteristiska och oansvariga hållning bidrar inte till att skapa den kampanhet som behövs för att stå upp mot ”marknadens” och Trojkans alla försök att ”tämja” regeringen. Tvärtom, KKE:s sekterism blir en ursäkt för Syriza att söka samarbetspartners högerut.

Men Greklands framtid kommer att avgöras av den levande kampen och i vilken mån massorna kan pressa regeringen åt vänster. Den nya koalitionen kan mycket väl visa sig bli ett mellanspel inför nya regeringsombildningar eller till och med nyval om Syriza blir ännu ett av åtstramningspolitikens offer.

Rädslan för att Syrizas valseger ska följas av att massorna ger sig ut på gatorna för att börja ta igen vad man förlorat under de senaste sex åren sänder skräck utefter ryggraden på såväl ”marknaden” och EU-etablissemangen som den inhemska kapitalistklassen.

Trots en enorm kapitalistisk skrämselkampanj fylld med varningar om att en Syrizaseger betyder kaos, fördjupad kris och att Grekland hamnar utanför euroområdet (”Grexit”) blev resultatet ett kraftigt bakslag för Trojkan och dess inhemska bundsförvanter. ”Värre än väntat”, var finansmarknadens replik på valresultatet enligt nyhetssajten MarketWatch. Redan innan valet plockade de inhemska kapitalisterna ut sina medel från de grekiska bankerna och orsakade en ny bankkris. Börsen rasade och räntan på grekiska statsobligationer steg samtidigt som landets skatteinkomster kollapsade. Detta tillsammans med EU-topparnas skrämselkampanj och hot om vad som väntar om en ny regering försöker utmana Trojkan ger besked om vad som nu stundar.

”Det är absolut klart att vi inte kan gå med på några skuldlättnader som involverar grekiska obligationer som hålls av ECB”, sa en representant för den ECB dagen efter valet. Dessförinnan hade ECB beslutat att villkoren för att Grekland skulle få del av det program av kvantitativa lättnader som ska sjasättas nästa månad (se ledaren sid 2) skulle vara mycket hårdare än för andra EU-länder.

Men samtidigt som hoten utslungas hävdar åtminstone delar av det kapitalistiska etablissemanget i Europa att man är beredd att förhandla om lånevillkoren och eventuell skuldavskrivning. Men bara under förutsättning att en Syrizaregering rättar in sig i ledet och i huvudsak fortsätter att genomföra de åtstramningar som Trojkan och ”marknaden” kräver.

Sedan valgenombrottet 2012 har Syrizas ledning tagit stora steg högerut. Det är stor skillnad mellan det Syriza som för några år sedan krävde bankförstatligande och ett skuldmoratorium (avskriv skulderna) och dagens parti. Även internt har det blivit allt lägre i tak inom partiet och vänsterkritiska röster har tystats alternativt valt att ligga lågt i rädsla för repressalier. Men i ljuset av den politik som förts sedan krisen slog till 2008 och i jämförelse med andra partier i Europa blir Syrizas krav och valprogram ändå till en utmaning av den nyliberala konsensus som härskar. Syrizas vallöften om höjda minimilöner, pensioner, beskattning av rika och företag, offentliga satsningar för att skapa 300 000 nya jobb, gratis el till dem vars el stängts av när de inte har haft råd att betala, bostäder till hemlösa, extra stöd till fattiga barnfamiljer, utbyggd sjuk- och hälsovård, lägre försvarsutgifter och skuldavskrivning med 50 procent likt den som dåvarande Västtyskland erhöll 1953 blir sammantaget till en väldig konfrontation med kapitalismens krav på fortsatta nedskärningar och privatiseringar. För att genomföra valprogrammet krävs en massmobilisering för att kasta av sig EU:s och eurons tvångströja och avskaffa kapitalismen.

– Vi säger inte bara rösta på Syriza. Vi poängterar också att Syrizaregeringen behöver ett revolutionärt socialistiskt program för att kunna visa en väg framåt. Omedelbart gäller att vägra betala skulden och bryta med Trojkan. Det är en förutsättning för att bekämpa den misär som påtvingats det grekiska folket. Vidare krävs att regeringen omedelbart river upp försämringarna i arbetsrätten, öppnar upp och demokratiserar utbildningen, höjer minimilönen till de 750 euro i månaden som den låg på innan Trojkan tog över samt stoppar alla privatiseringar. Stäng privatiseringsmyndigheten TAIPED och stoppa miljöfarliga gruvprojekt som exempelvis guldrushen i Halkidiki. Det sa Andros Payiatsos, från Xekinima (CWI i Grekland) till socialistworld.net (CWI:s sajt) dagarna innan valet och fortsatte:

– Ett genomförande av dessa krav skulle följas av en omedelbar kapitalistisk motreaktion från såväl inhemska som utländska kapitalister. Svaret på kapitalets motåtgärder måste bli djärvt antikapitalistiskt och internationalistiskt; förstatligande av banker och storföretag under arbetarnas demokratiska kontroll och styre för att lägga grunden för en demokratisk planerad ekonomi för behov – inte profit. Om Syriza var berett att genomföra ett sådant djärvt program och samtidigt vädja om stöd från Europas arbetarklass, inte minst Sydeuropas arbetare och unga, skulle förutsättningar skapas för framväxten av ett alleuropeisk socialistisk alternativ till kapitalets EU och Trojkan.

Utan socialistisk politik och förtroende för masskampen i Grekland och andra länder kommer Syrizaregeringen inte att kunna uppfylla sina vallöften utan tvingas att till sist underordna sig kapitalets och Trojkans diktat.

Xekinima utgör en revolutionär socialistisk del av Syriza, men bedriver också ett självständigt arbete utanför Syrizas snäva strukturer inom bland annat de antifascistsiska grupper som formats för att stoppa Gyllene gryning samt med det så kallade 1 000-initiativet som fått sitt namn från de 1 000 socialister som undertecknat ett upprop för en vänsterenhet bakom ett program för att störta kapitalismen.

Pressen underifrån, att det politiska genombrottet som valet innebär följs av massmobiliseringar tillsammans med att den revolutionära socialistiska oppositionen inom och utanför Syriza stärker sin ställning kan tvinga den nya regeringen vänsterut. Hur framtiden utvecklas beror också på marknadens, EU-etablissemangets och Trojkans fortsatta reaktion. För tidiga provokationer och långtgående krav på att regeringen ska fortsätta samma katastrofala politik

som tidigare kan tvinga Syriza att gå betydligt längre än partiledningen tänkt sig – och lämna eurozonen efter en statsbankrutt. Även om EU-regeringarna inte vill att Grekland överger euron kan deras handlingar leda till att så sker.

Det finns absolut ingen möjlighet att Grekland kan betala skulden. Statsskulden är nu uppe i motsvarande 176 procent av BNP – störst i Europa – trots en begränsad skuldavskrivning för några år sedan. Den skenande skuldbördan beror på att ekonomin har kollapsat som en följd av alla svältkurer. Greklands ekonomi har krympt med en fjärdedel sedan 2008 och arbetslösheten har femdubblats.

Men även om skulden aldrig kommer att kunna betalas så är det inte säkert att långivarna, främst ECB, EU-institutioner och IMF (privata långgivare står för 10 procent) är beredd att acceptera detta på grund av det exempel som det skulle sätta. Dessutom skulle en skuldavskrivning sannolikt följas av än hårdare åtstramningsvillkor, vilket skulle vara ytterst svårt för Syriza att acceptera. Priset skulle kunna bli att man förgör sig själv, begår politisk harakiri. Det vill säga att under en betydligt kortare tidsrymd gå samma öde till mötes som Pasok.

Pasok bildades efter att kuppgeneralerna hade tvingats bort 1974. Sju år senare (1981) vann Pasok en jordskredsseger och lovade bland annat att Grekland skulle lämna EU och Nato samt att bryta med kapitalismen och bygga socialism. Men efter några år av sociala förbättringar och ökade offentliga satsningar gjorde Pasok en u-sväng när underskotten ökade, eftersom man lät bli att vidta de beslutsamma åtgärder som krävdes för att bryta med kapitalismen. Att banker och bolag fick sitta orubbat bo gav dem möjlighet att underminera regeringens ansträngningar och till sist sänka den. Grekland blev kvar i EU och Nato. 1980-tales svek blev början på den urartning som ledde till att Pasok till sist blev ett politiskt verktyg för Trojkan. Även erfarenheterna från Frankrike 1981 är värda att studera. I Frankrike valdes en västerregering ledd av François Mitterrand (Socialistpartiet) våren 1981 som utlovade betydligt mer långtgående åtgärder än Syriza. Regeringen förstärkte banker och företag, höjde minimilönerna och ökade de offentliga utgifterna för att få bukt med arbetslösheten, men möttes av investeringsstrejk, kapitalflykt och finansmarknaden tvingade fram högre räntor på franska statspapper – ökade lånekostnader.

Ekonomin kördes i sank och inom mindre av ett år hade vänsterregeringen blivit en regering som bedrev åtstramningspolitik. Socialistpartiet och dess allierade Kommunistpartiet reste sig aldrig efter detta nederlag. Sveken 1981-82 banade väg för Front Nationals framväxt.

Lärdomen är inte att det är omöjligt att bedriva vänsterpolitik utan att det inte går att stanna på halva vägen. En utmaning av kapitalet kräver en beredskap till drastiska åtgärder med stöd av massmobiliseringar, det vill säga ett socialistiskt aktionsprogram för att snabbt bryta med kapitalismen. Den uppgiften kan inte vänta.

– Om vi vill ha socialism ska vi göra det när vi kan stå på egna ben. När vi är redo. Först måste vi komma över krisen, få förtroende på marknaderna, få budgetbalans och det tar fyra-fem år, menade Syrizaledaren Tsipras när han intervjuades av *Dagens ETC*:s ledarskribent Kajsa Ekis Ekman inför valet.

Men kapitalismen kommer inte att ge Syriza fyra-fem år och dess kris kan inte lösas med inomkapitalistiska åtgärder. Först lösa krisen sedan socialism är en väg som leder Syriza in i en återvändsgränd. Krisen har gjort socialismen till en akut dagsfråga i Grekland. Det finns nu en historisk chans i Grekland att bryta upp från åtstramningspolitiken och sätta ett exempel att följa för andra arbetare i Europa. Men om inte den historiska chansen ska gå till spillo krävs en revolutionär socialistisk politik samt organisering och en tillit till arbetarklassens internationella solidaritet och vilja att kämpa

Proletären

Valet i Grekland och vänsterns vägval

Ledare

Proletären, 28/1 2015

Syriza blev som väntat den stora segraren i det grekiska valet. Genom valsystemet som ger det största partiet femtio extramandat vann Syriza 149 av 300 platser i parlamentet. Med stöd av högerpartiet Oberoende greker, vilka precis som Syriza byggt sin politik främst på att angripa den EU-styrda åtstrammingspolitiken, har Syriza därmed tagit regeringsmakten i Grekland.

Att det plågade grekiska folket söker sig vänsterut är glädjande. Till skillnad från i många andra länder har arbetarklassen sökt sig åt vänster istället för att attraheras av den yttersta högerkanten.

För kommunistpartiet KKE innebar söndagens val att partiet gick fram med en procentenhet mot valet 2012, att jämföra med Syrizas framgång på tio procentenheter. Därmed är KKE tillbaka på det stöd som partiet hade innan krisen. Det är glädjande att KKE gick fram i valet och de strejker och massprotester som kommunisterna är den drivande kraften bakom är imponerande både till storlek och uthållighet.

Vi tänker inte sätta oss till doms över läget i Grekland, men det är uppenbart att de växande nya vänsterpartierna reser frågor för kommunister och revolutionärer i Europa. Hur ska kommunister förhålla sig till en arbetaropinion som uppenbarligen fortsatt tror på en framkomlig väg inom EU? Är den stängda dörrens taktik i förhållande till dessa vänsterpartier en framkomlig väg för att vinna stöd hos en arbetarklass som går åt vänster, men som ännu hoppas på förbättringar inom EU-systemet?

Vi moraliserar inte över att arbetare hoppas på enkla vägar ut ur eländet. De flesta människor vill ha lugn och ro och har fullt upp med att få vardagen att gå ihop. För grekiska arbetare gäller det så basala saker som att ha mat på bordet, att kunna skaffa medicin vid sjukdom och att ha en lön som det går att försörja sig på.

Nästan en tredjedel av grekerna lever i fattigdom. Miljoner saknar inkomst och överlever tack vare matpaket från släktingar. I städerna ringlar köerna till soppköken. Nästan sex av tio under 28 år är arbetslösa. Listan på eländet kan göras hur lång som helst. Alltmedan pengarna rinner ut ur landet i form av avbetalningar på lån. Pengar som till stor del hamnar hos storbanker och finansinstitut i Västeuropa.

Det är genom att angripa detta som Syriza har vunnit valet. De har lovat ett slut på dräneringen av den grekiska ekonomin och konkreta förbättringar för vanligt folk – höjda minimilöner, förbättrade pensioner, nya jobb i offentlig sektor osv. Syriza, precis som andra vänsterpartier och -koalitioner runt om i Europa, hävdar att EU-politiken kan brytas utan att bryta med EU.

Det tror inte vi EU-motståndare. Vi menar rakt av att detta är att så illusioner om EU, det är en socialdemokratisk politik som vill påskina att det är möjligt att få kapitalistklassen att acceptera en antikapitalistisk politik.

Men med detta sagt så vet vi som materialister att illusioner inte avslöjas genom propaganda utan genom den konkreta verkligheten. Valet i Grekland visar att en stor majoritet av den grekiska arbetarklassen sätter sina förhoppningar till Syriza.

Oavsett illusionerna om EU, så måste kommunister stödja en politik som innebär förbättringar för arbetarklassen. En mäktig arbetarklass som har mediciner att kurera sig med när den är sjuk har ett bättre utgångsläge än en som tvingas rota i soporna efter mat. Konkreta förbättringar, om än i det lilla, är bättre än ständiga eftergifter och försämringar.

I Grekland har den gamla socialdemokratins rasat samman efter att i årtal förvaltat EU-kapitalismen tillsammans med den traditionella högern. Även i Spanien har Podemos gått om Socialdemokraterna i opinionsstöd.

I vilken mån Syriza eller Podemos i Spanien verkligen utgör en ny vänster återstår att se. Vägvalet för dem står mellan att bli nya socialdemokratiska partier som tar på sig rollen att förvalta den krisande kapitalismen eller att faktiskt stå upp för den folkopinion som sätter sina förhoppningar till en ny vänster.

Dessvärre har Syrizas partiledare Alexis Tsipras vid upprepade tillfällen gjort uttalanden som tyder på det förra. Tsipras har klargjort att den nya regeringen stödjer ett grekiskt medlemskap i såväl EU, EMU som Nato. Regeringen tänker inte ändra på de nyliberala budgetreglerna och menar att det första viktiga steget nu är att vinna förtroende på marknaderna.

Läget för vänsterpolitik är svårt i Grekland liksom i övriga Europa. Motståndaren är välorganiserad och för att vrida politiken åt vänster krävs mer än bara parlamentariska framgångar. Kommer Syriza att underordna sig marknadsdiktaturen eller folkviljan?

Väntad seger för Syriza – KKE framåt

August Eliasson

Proletären, 28/1 2015

Kommunistpartiet KKE fick 5,5 procent. Bilden visar det avslutande valmötet i Aten.

När rösterna i söndagens nyval i Grekland räknats klart stod det klart att vänsterpartiet Syriza blir största parti. Men partiet får inte egen majoritet.

Syriza, som är att beteckna som ett vänsterreformistiskt parti, får 36,3 procent av rösterna vilket ger 149 av parlamentets 300 platser, då det största partiet får 50 extra platser.

Högerpartiet Ny demokrati får 27,8 procent och det gamla socialdemokratiska partiet Pasok, som ingått i valkoalition med Ny demokrati, får endast 4,7 procent.

Greklands Kommunistiska Parti, KKE, är enda parti vid sidan av Syriza som går fram gentemot förra valet, trots reaktionära tider och trots att många vänsterväljare strömmat till Syriza. Partiet, som får 5,5 procent, har lyft fram att Greklands problem inte beror på dåliga politiker, utan på det kapitalistiska systemet.

Syriza fick genast i uppdrag att bilda regering, vilket man gjorde tillsammans med ett populistiskt högerkonservativt parti, Oberoende greker.

Redan på måndagen tillträdde Syrizas ledare Alexis Tsipras som premiärminister.

Med 6,3 procent av rösterna blev det fascistiska Gyllene gryning tredje största parti, men partiet backar något sedan förra valet och har förlorat stöd gentemot tidigare opinionsmätningar.

Valresultatet i Grekland

Resultat i procent. Föregående parlamentsval inom parentes.

Syriza: 36,3 (26,9)

Ny demokrati: 27,8 (29,7)

Gyllene gryning: 6,3 (6,9)

Potami (Floden): 6,1 (-)

KKE: 5,5 (4,5)

Anel (Oberoende greker): 4,8 (7,5)

Pasok: 4,7 (12,3)

Valdeltagandet var 63,9 procent. Anel är ett populistiskt högerkonservativt parti. En utbrytning ur Pasok som bildades i januari, Demokratiska socialister, får 2,5 procent och hamnar under treprocentsspärren.